

V Bruseli 10. 3. 2020
COM(2020) 102 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU
A VÝBORU REGIÓNOV**

Nová priemyselná stratégia pre Európu

1. Európa a jej nový priemyselný kurz

Európa bola vždy domovom priemyslu. Po stáročia bola priekopníkom v priemyselnej inovácii a pomáhala zlepšiť spôsob, akým ľudia po celom svete realizovali výrobu, spotrebu a akým podnikali. Opierajúc sa o jednotný trh ako svoj základ, európsky priemysel už dlho poháňa našu ekonomiku, poskytuje stabilné živobytie miliónom ľudí a vytvára sociálne uzly, na ktorých sú postavené naše spoločnosti.

Priemysel už počas svojej dlhej histórie dokázal, že môže byť priekopníkom zmien. A teraz, keď Európa začína svoj prechod na klimatickú neutralitu a smerom k vedúcemu postaveniu v digitálnej oblasti vo svete, ktorý sa neustále mení a je čoraz nepredvídateľnejší, musí plniť rovnakú úlohu.

Dvojaká transformácia – ekologická transformácia a transformácia na digitálne technológie – ovplyvní každú časť nášho hospodárstva, spoločnosti a priemyslu. Vyžiada si nové technológie, ako aj zodpovedajúce investície a inovácie. Povedie k zrodu nových produktov, služieb, trhov a obchodných modelov. Prinesie nové typy pracovných miest, ktoré ešte neexistujú a ktoré si budú vyžadovať zručnosti, ktoré ešte nemáme. A takisto bude znamenať posun od lineárnej výroby k obehovému hospodárstvu.

Tieto zmeny prebehnú v čase, keď dochádza k posunom geopolitických blokov, ktoré ovplyvňujú povahu hospodárskej súťaže. Viac ako kedykoľvek predtým je nutné, aby Európa potvrdila svoje postavenie a svoje hodnoty a aby zabojovala za rovnaké podmienky. **Ide o zvrchovanosť Európy.**

Uvedená dvojaká transformácia sa vyznačuje bezprecedentnou šírkou, hĺbkou, rozsahom aj rýchlosťou. To sa odráža aj v *politických usmerneniach* predsedníčky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej, prioritách Európskeho parlamentu a strategickom programe Európskej rady na roky 2019 – 2024. V *európskej zelenej dohode*¹ a nedávnej *stratégii* Komisie zameranej na *formovanie digitálnej budúcnosti Európy*² sa stanovujú ambície, rýchlosť a smer napredovania v najbližších rokoch.

Teraz potrebujeme pre Európu nový priemyselný kurz, ktorý by bol v súlade s ambíciami dneška a realitou zajtrajška. Jadrom tohto úsilia je schopnosť európskeho priemyslu byť vedúcou silou tejto dvojaké transformácie a stimulom našej konkurencieschopnosti. Nestačí, aby sa náš priemysel len prispôbil – teraz sa musí stať nástrojom na urýchlenie a podporu zmien a inovácií. Naša priemyselná politika musí prispieť k tomu, aby sa táto ambícia naplnila.

Európska priemyselná stratégia musí odrážať naše hodnoty a tradície sociálneho trhového hospodárstva. Musíme sa oprieť o naše silné stránky: našu rozmanitosť a talent, náš spôsob života, našich inovátorov a tvorcov. Potrebujeme európsku priemyselnú politiku založenú na hospodárskej súťaži, otvorených trhoch, výskume a technológiách na svetovej úrovni a na silnom jednotnom trhu, ktorý odstraňuje prekážky a znižuje byrokráciu. A musíme odolávať zjednodušujúcim pokúšeniam, ktoré prichádzajú s protekcionizmom alebo deformáciami trhu, a súčasne nesmieme byť naivnými tvármi v tvár neférovej hospodárskej súťaže.

¹ COM(2019) 640 final.

² COM(2020) 67 final.

Táto stratégia vychádza zo sily a úlohy Európskej únie najmä ako subjektu, ktorý otvára možnosti a zabezpečuje reguláciu. Stanovenie rámca a zabezpečenie politického smerovania a zamerania politik je zásadným prvkom prostredia, ktoré ponúkne istoty potrebné pre investorov, inovátorov a priemysel.

Naša nová priemyselná stratégia je založená na podnikateľskom duchu a tohto ducha premieta do praxe. Komisia je pripravená spolupracovať pri príprave a navrhovaní riešení priamo s priemyselnými odvetviami, ako aj so sociálnymi partnermi a všetkými ostatnými zainteresovanými stranami. Bude sa opierať o nové zameranie na **priemyselné ekosystémy**, pričom sa zohľadnia všetky subjekty v rámci hodnotového reťazca. Toto je náš nový prístup, odrážajúci potrebu nových spôsobov myslenia a práce s cieľom zaujať vedúcu úlohu pri dvojakej transformácii.

V tejto stratégii sa vytyčuje smer nášho napredovania a trasa, ktorou sa budeme k nemu uberať. Obsahuje víziu toho, čo chceme dosiahnuť do roku 2030 a v období po ňom, ako aj základy, ktoré nám umožnia túto víziu naplniť. V časoch transformácie a zásadných zmien pre našu Úniu bude stále platiť jedno: Európa nikdy neprestane byť domovom priemyslu. A Európska komisia je prostredníctvom tejto stratégie pripravená urobiť všetko, čo je v jej silách, aby to tak zostalo.

2. Európsky priemysel – jeho minulosť a súčasnosť

Priemysel má zásadný význam pre budúci pokrok a prosperitu Európy. Tvorí viac ako 20 % hospodárstva EÚ a zamestnáva približne 35 miliónov ľudí, pričom je s ním spojených mnoho miliónov pracovných miest doma aj v zahraničí. Pripadá naň 80 % vývozu tovaru a je hlavným dôvodom, prečo EÚ zastáva pozíciu hlavného celosvetového poskytovateľa, ale aj príjemcu, priamych zahraničných investícií. Malé a stredné podniky (MSP) predstavujú viac ako 99 % všetkých európskych firiem – prevažnú väčšinu z nich tvoria rodinné podniky, pričom sú našim hospodárskym a sociálnym pilierom³.

Európsky priemysel má v prípade výrobkov a služieb s vysokou pridanou hodnotou celosvetovú konkurenčnú výhodu. Vlastným príkladom vedie k dodržiavaniu najprísnejších **sociálnych, pracovných a environmentálnych noriem** a umožňuje Európe realizovať svoje hodnoty. Vďaka silnej inovačnej kapacite je aj svetovým lídrom v oblasti patentov na ekologické technológie, ako aj v ďalších odvetviach špičkových technológií. Náš jednotný trh umožňuje európskym spoločnostiam všetkých veľkostí, aby inovovali, rozširovali sa a zamestnávali viac ľudí. Tieto silné stránky musia byť nasmerované tak, aby sme získali vedúce postavenie v oblastiach, v ktorých EÚ stále zaostáva, ako napríklad v oblasti cloud computingu a dátových aplikácií.

Európsky priemysel už prechádza zásadnou transformáciou. Dochádza k výraznému posunu od výrobkov k službám a od výlučného k spoločnému vlastníctvu výrobkov a služieb. Tlak na prírodné zdroje už vedie k obehovejšiemu prístupu k výrobe. Vďaka prelomovým technológiám, ako je 3D tlač, musí Európa čo najviac využiť **lokalizáciu ako príležitosť** vrátiť v niektorých odvetviach čo najviac priemyslu späť do EÚ.

Aby sa naše ambície naplnili v praxi, Európa potrebuje priemysel, ktorý bude ekologickejší a digitalizovanejší, a zároveň zostane konkurencieschopný na celosvetovej úrovni. To pomôže transformovať a rozvíjať tradičné a nové odvetvia, podporovať MSP a **stimulovať našu**

³ Súbežne s týmto oznámením sa prijíma osobitná stratégia MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu, COM (2020) 103 final.

udržateľnú konkurencieschopnosť v rámci celej EÚ. Je to rovnako dôležité pre služby aj tovar.

Vďaka európskemu sociálnemu trhovému hospodárstvu ide ekonomický rast ruka v ruku s lepšími sociálnymi podmienkami a životnou úrovňou a dobrými pracovnými podmienkami. **Európsky pilier sociálnych práv** bude aj naďalej naším kompasom a zabezpečí, aby dvojaká transformácia bola sociálne spravodlivá.

Vďaka svojej silnej, inovačnej a integrovanej priemyselnej základni má Európa dobré predpoklady na to, aby zaujala celosvetové vedúce postavenie.

2.1. Celosvetovo konkurencieschopný priemysel s postavením globálneho lídra

Nové a neustále sa meniace geopolitické skutočnosti majú na európsky priemysel výrazný vplyv. Rastie celosvetová hospodárska súťaž, protekcionizmus, narušenia trhu, obchodné napätie, ako aj spochybňovanie systému založeného na pravidlách. Objavujú sa nové svetové mocnosti a konkurenti. Etablovanější partneri si vyberajú nové cesty. Tieto trendy v spojení s obdobím globálnej hospodárskej neistoty na obzore predstavujú nové výzvy pre európsky priemysel, ktorý sa vydáva na cestu dvojakaj ekologickej a digitálnej transformácie.

Vzhľadom na tieto výzvy, ktorým Európa čelí, nemôže byť odpoveďou vytváranie prekážok, ochrana nekonkurencieschopných odvetví alebo napodobňovanie protekcionistických alebo narušajúcich politík iných. **Konkurencieschopnosť si vyžaduje hospodársku súťaž – tak doma, ako aj vo svete.** Podnikatelia potrebujú vhodné podmienky na to, aby svoje nápady premenili na skutky a aby podniky všetkých veľkostí mohli prosperovať a rásť.

Európska únia musí byť zároveň schopná presadzovať svoje strategické záujmy v zahraničí prostredníctvom aktívnej ekonomickej pomoci a diplomacie. **Európska únia musí vplyv, veľkosť a integráciu svojho jednotného trhu** využiť ako nástroj na stanovovanie celosvetových noriem. Schopnosť vytvárať celosvetové normy vysokej kvality, ktoré sú odrazom európskych hodnôt a zásad, len posilní našu strategickú autonómiu a konkurencieschopnosť priemyslu.

Európa sa bude aj naďalej opierať o voľný a spravodlivý obchod s partnermi z celého sveta, Multilaterálny obchodný systém založený na pravidlách a Svetová obchodná organizácia sú nevyhnutné na zabezpečenie otvorených trhov a rovnakých podmienok. Európska únia sa bude ďalej usilovať o **podporu, aktualizáciu a modernizáciu svetového obchodného systému** tak, aby bol schopný riešiť súčasné výzvy a realitu zajtrajška.

2.2 Priemyselné odvetvie, ktoré pripravuje pôdu pre klimatickú neutrálnosť

Európska zelená dohoda je novou rastovou stratégiou Európy. Jej jadro tvorí náš cieľ stať sa do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym kontinentom na svete.

Pri tejto najväčšej výzve a príležitosti našich čias zohráva vedúcu úlohu priemysel. **Zásadnú úlohu zohrajú všetky priemyselné hodnotové reťazce vrátane energeticky náročných odvetví.** Všetky tieto odvetvia budú musieť pracovať na znížení vlastnej uhlíkovej stopy, ale aj urýchlení transformácie poskytovaním cenovo dostupných a čistých technologických riešení a vývojom nových obchodných modelov.

Aby sa priemysel stal konkurencieschopnejším popri tom, ako sa stáva ekologickejším a obehovejším, potrebuje **bezpečné dodávky čistej a cenovo dostupnej energie a surovín.**

Zintenzívnenie investícií do výskumu, inovácií, zavádzania a modernizácie infraštruktúry prispeje k rozvoju nových výrobných procesov a v priebehu toho k tvorbe pracovných miest.

Inštitúcie EÚ, členské štáty, regióny, priemysel a všetci ostatní relevantní aktéri by mali v podnikavom duchu tejto stratégie spolupracovať s cieľom vytvoriť **vedúce trhy v oblasti čistých technológií** a zabezpečiť, aby náš priemysel bol celosvetovým priekopníkom. Na dosiahnutie tohto cieľa budú nevyhnutné regulačné politiky, verejné obstarávanie, spravodlivá hospodárska súťaž a plné zapojenie MSP.

Toto úsilie by sa malo podporovať prostredníctvom politik a finančných nástrojov na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, ako aj v rámci súkromného sektora. Tí, ktorí začnú konať ako prví a budú konať najrýchlejšie, budú mať väčšiu konkurenčnú výhodu.

2.3 Priemysel, ktorý formuje digitálnu budúcnosť Európy

Digitálne technológie menia podobu priemyslu a spôsob, akým podnikáme. Vytvárajú nové obchodné modely, umožňujú priemyslu, aby bol produktívnejší, poskytujú pracovníkom nové zručnosti a podporujú dekarbonizáciu nášho hospodárstva. Digitálny sektor prispeje aj k európskej zelenej dohode, a to ako zdroj riešení v oblasti čistých technológií, ale aj znížením vlastnej uhlíkovej stopy.

Komisia vo svojej stratégii zameranej na formovanie digitálnej budúcnosti Európy formulovala svoju víziu toho, ako si Európa môže zachovať svoju technologickú a digitálnu nezávislosť a stať sa globálnym lídrom v oblasti digitálnych technológií. Keďže **škálovateľnosť zohráva v digitalizovanom hospodárstve kľúčovú úlohu**, posilnenie jednotného digitálneho trhu podporí transformáciu Európy.

Európa musí tiež urýchliť investície do výskumu a zavádzania technológií v takých oblastiach, ako je napr. umelá inteligencia, 5G a analýza údajov a metaúdajov. V roku 2018 len približne jedna z desiatich spoločností EÚ analyzovala veľké dáta, zatiaľ čo len jedna zo štyroch využívala služby cloud computingu.

Ako Komisia uvádza v nedávnej európskej dátovej stratégii⁴, Európa potrebuje rámec, ktorý umožní podnikom vytvárať, združovať a využívať údaje na zlepšenie výrobkov a súťažiť na medzinárodnej úrovni takým spôsobom, ktorý presadzuje naše hodnoty a dodržiava práva a súkromie všetkých.

Európska únia musí tiež **posilniť svoju priemyselnú kapacitu v oblasti kritickej digitálnej infraštruktúry**. Úspešné zavádzanie vysoko zabezpečenej a modernej siete 5G bude hlavným faktorom pre budúce digitálne služby a bude stredobodom priemyselnej dátovej vlny. Európa musí teraz investovať, ak chce byť priekopníkom v sieťach 6G.

V podnikateľskom duchu tejto priemyselnej stratégie **Európa musí spojiť svoje sily a dosiahnuť tak spoločne, čo nikto nedokáže urobiť len vlastnou pomocou**. Nedávne príklady, keď sa to podarilo, poukázali na potenciál a hodnotu tohto prístupu. Európa je v súčasnosti domovom jedného z troch najrýchlejších superpočítačov na svete a zvrátila klesajúci trend v mikroelektronike.

Európa má všetky predpoklady na to, aby bola na čele technologických pretekov. Musí vychádzať zo svojich silných stránok vrátane silnej priemyselnej základne, vysokej kvality

⁴ COM(2020) 66 final.

výskumu, kvalifikovaných pracovníkov, dynamického ekosystému startupov, vyspelej infraštruktúry a vedúceho postavenia pri využívaní priemyselných údajov.

3. Základy priemyselnej transformácie Európy

Tri faktory, ktoré sme opísali vyššie, poskytujú obraz o rozsahu transformácie, ktorá čaká Európu. Bude trvať jednu generáciu, kým sa zavŕši transformácia priemyselného odvetvia aj všetkých jeho hodnotových reťazcov. V konkurenčnom a dynamickom prostredí však nemožno strácať čas. Najbližších päť rokov bude rozhodujúcich pre stanovenie správnych podmienok pre túto transformáciu.

Základom tejto stratégie je súbor základných prvkov pre priemyselnú transformáciu Európy. Niektoré z nich aktualizujú alebo rozširujú existujúce prístupy v oblasti inovácií, investícií, noriem alebo vytvárania rovnakých podmienok. Iné odrážajú potrebu nových spôsobov fungovania Európy s cieľom posilniť jej priemysel v súvislosti s transformáciou, či už ide o zručnosti alebo obehovosť.

Tieto základné prvky odrážajú skutočnosť, že neexistuje žiadne jediné dokonalé alebo výhradné riešenie – uvedené prvky sú navzájom prepojené a vzájomne sa posilňujú. Odrážajú však aj skutočnosť, že hoci možno na európskej úrovni vykonať veľa v záujme vytvorenia možností a zabezpečenia podmienok, aj ostatní majú v rukách mnoho nástrojov. Preto bude nevyhnutný partnerský prístup.

3.1. Vytváranie istôt pre priemysel: prehľadnejší a digitálnejší jednotný trh

Vďaka nášmu jedinečnému jednotnému trhu majú podniky z EÚ výhodu odrazového mostíka do celosvetovej hospodárskej súťaže. Vďaka spoločnému regulačnému priestoru a rámci je jednotný trh hnacou silou konkurencieschopnosti a uľahčuje integráciu spoločností všetkých veľkostí do európskych a globálnych hodnotových reťazcov.

Aby mohol jednotný trh stimulovať náš priemysel k napredovaniu, musia sa právne predpisy vykonávať a presadzovať vo všetkých oblastiach. V dnes prijatom **Akčnom pláne presadzovania jednotného trhu**⁵ sú uvedené konkrétne návrhy na posilnenie spoločného úsilia v tejto oblasti, a to najmä vytvorenie osobitnej skupiny pre presadzovanie jednotného trhu. V **Správe o prekážkach jednotnému trhu**⁶ sa poukazuje na potrebu odstránenia prekážok, s ktorými sa podniky stretávajú pri predaji tovaru, resp. ešte výraznejšie pri cezhraničnom poskytovaní služieb. Zlepšenie harmonizácie daní by pomohlo odstrániť jednu z hlavných prekážok, s ktorými sa podniky stretávajú pri cezhraničnom podnikaní, a to najmä zavedením spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb.

Právne predpisy týkajúce sa jednotného trhu sa musia tiež preskúmať a aktualizovať, aby sa zabezpečilo, že sú vhodné pre digitálny vek. Súčasťou toho je aj revízia pravidiel EÚ v oblasti bezpečnosti výrobkov, vykonávanie európskej dátovej stratégie a prijatie aktu o digitálnych službách.

Zásadný význam bude mať aj **prístup MSP k MSP**. Rastúci počet mladých, technologicky vyspelých MSP môže pomôcť etablovaným priemyselným firmám, aby prispôbili svoje

⁵ Oznámenie o identifikácii a riešení prekážok jednotnému trhu a správa sprevádzajúca toto oznámenie, COM(2020) 93 final.

⁶ Dlhodobý akčný plán, ako zlepšiť vykonávanie a presadzovanie pravidiel jednotného trhu, COM(2020) 94 final.

obchodné modely a rozvíjali nové formy práce pre digitálny vek. Takto už boli vytvorené nové príležitosti a startupy by sa mali podporovať s cieľom napomôcť vybudovanie hospodárstva založeného na platformách. Nové formy práce však musia byť sprevádzané novými a vylepšenými formami ochrany, a to aj pre tých, ktorí pracujú na online platformách.

Jednotný trh závisí od masívnych a dobre fungujúcich systémov **normalizácie a certifikácie**. Tieto systémy prispievajú k zväčšovaniu veľkosti trhov a poskytujú právnu istotu. Rozvoj nových noriem a technických predpisov v spojení so zvýšenou účasťou EÚ v medzinárodných normalizačných orgánoch bude mať zásadný význam pre posilnenie konkurencieschopnosti priemyslu.

Európska únia musí tiež zabezpečiť, aby jej politika v oblasti **duševného vlastníctva** prispela k udržaniu a posilneniu európskej technologickej suverenity a k presadzovaniu rovnakých podmienok na celosvetovej úrovni. Duševné vlastníctvo pomáha pri určení trhovej hodnoty a konkurencieschopnosti európskych firiem. Ide o ich nehmotný majetok, ako sú značky, dizajny, patenty, údaje, know-how a algoritmy. Inteligentné politiky v oblasti duševného vlastníctva môžu zásadne pomôcť v tom, aby všetky podniky mohli rásť, vytvárať pracovné miesta a chrániť a rozvíjať svoju jedinečnosť a konkurencieschopnosť.

Nezávislosť politiky hospodárskej súťaže v EÚ dobre poslúžila Európe tým, že pomohla vytvoriť rovnaké podmienky, podporiť inovácie a poskytnúť spotrebiteľom väčší výber. Hospodárska súťaž pomáha našim spoločnostiam zo seba vydať maximum a umožňuje im udržať si konkurencieschopnosť na celosvetovej úrovni. V rýchlo sa meniacom svete a v čase, kedy Európa začína prechádzať dvojakou transformáciou, by sme mali zabezpečiť, aby pravidlá hospodárskej súťaže neprestávali zodpovedať reáliám súčasnosti.

V tejto súvislosti Komisia v súčasnosti skúma **rámec EÚ pre hospodársku súťaž**. Pozornosť sa venuje tomu, ako sa uplatňujú súčasné pravidlá hospodárskej súťaže, a to najmä pokiaľ ide o antitrustové nápravné opatrenia, ako aj či sú pravidlá, ktorými sa riadia horizontálne a vertikálne dohody, a oznámenie o vymedzení trhu stále vhodné na príslušný účel. Predmetom skúmania bude aj, ako zlepšiť odhaľovanie prípadov a urýchliť vyšetrovania. Komisia využije nástroj odvetvového prieskumu v súvislosti s novými a vznikajúcimi trhmi, ktoré formujú naše hospodárstvo a spoločnosť.

Súčasťou tohto preskúmania je aj prebiehajúce hodnotenie kontroly fúzií a kontrola vhodnosti rôznych usmernení o štátnej pomoci. Pravidlá štátnej pomoci zabezpečujú rovnaké podmienky v rámci Európy, pričom pomáhajú vyhnúť sa bratovražedným subvenčným pretekom a zároveň podporujú dôležité ciele verejného záujmu. Komisia zabezpečí, aby v roku 2021 platili **revidované pravidlá štátnej pomoci** vo viacerých prioritných oblastiach vrátane energetiky a pomoci na ochranu životného prostredia.

Realizácia

- ↻ Dnes prijatý **Akčný plán presadzovania jednotného trhu** a správa o prekážkach jednotnému trhu.
- ↻ Zriadenie **Osobitnej skupiny pre presadzovanie jednotného trhu**, ktorú tvoria členské štáty a Komisia.
- ↻ Dnes prijatá **Stratégia pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu**.
- ↻ **Vyhodnotenie, prehodnotenie a v prípade potreby úprava pravidiel hospodárskej súťaže EÚ** k roku 2021 vrátane prebiehajúceho hodnotenia kontroly fúzií a kontroly vhodnosti **usmernení o štátnej pomoci**.
- ↻ **Akčný plán v oblasti duševného vlastníctva** na posúdenie potreby zlepšenia právneho rámca, zabezpečenie inteligentného využívania duševného vlastníctva a lepší boj proti krádežiam duševného vlastníctva.
- ↻ **Opatrenia nadväzujúce na európsku dátovú stratégiu** v záujme rozvoja dátového hospodárstva EÚ vrátane vytvorenia spoločných európskych dátových priestorov v konkrétnych odvetviach a hodnotových reťazcoch.
- ↻ **Akt o digitálnych službách** na aktualizáciu a posilnenie právneho rámca pre jednotný trh s digitálnymi službami.
- ↻ Iniciatíva zameraná na **zlepšenie pracovných podmienok pre pracovníkov platforiem**.

3.2. Zachovanie rovnakých podmienok pre všetkých na celosvetovej úrovni

Otvorenosť európskeho hospodárstva je zdrojom jeho prosperity a konkurencieschopnosti. Hoci je priemysel EÚ vysoko integrovaný do globálnych hodnotových reťazcov a pôsobí celosvetovo, EÚ by nemala byť naivná, pokiaľ ide o ohrozovanie spravodlivej hospodárskej súťaže a obchodu.

Európska únia sa usiluje udržať trhy otvorené uzatváraním obchodných dohôd s partnerskými krajinami alebo regiónmi, resp. spoluprácou na medzinárodných fórach pri hľadaní pravidiel, ktoré fungujú pre všetkých. Musíme pokračovať v koordinovanom európskom prístupe s cieľom zabezpečiť vzájomne výhodný obchod a prekonať všetky prekážky, ktoré našim podnikom bránia v tom, aby mali riadny prístup na ďalšie trhy po celom svete. Patrí sem aj boj proti systémom agresívneho daňového plánovania, ktoré vytvárajú nerovnaké podmienky.

Európska únia využije celý súbor svojich nástrojov na ochranu obchodu. Komisia do polovice roku 2020 preskúma, ako čo najlepšie posilniť antesubvenčné mechanizmy a nástroje. Urobí tak prostredníctvom **Bielej knihy o nástroji pre zahraničné subvencie**, ktorá bude riešiť rušivý vplyv zahraničných subvencií na jednotnom trhu. Následne bude v roku 2021 predložený návrh právneho nástroja.

Toto narušenie je často sprevádzané tým, že **európske spoločnosti** nemajú **recipročný prístup** na domáce trhy zahraničných štátom vlastnených podnikov. Ide najmä o to, že trhy verejného obstarávania EÚ sú otvorené pre podniky z krajín, v ktorých sú podniky z EÚ diskriminované alebo konfrontované s priamym uzatváraním trhu. Biela kniha sa preto bude zaoberať aj otázkou prístupu zahraničných štátom vlastnených podnikov na trhy verejného obstarávania a k financovaniu EÚ. Na riešenie problému chýbajúcej reciprocity a posilnenie vyjednávacieho postavenia EÚ v rokovaní bude potrebné aj rýchle dosiahnutie dohody o navrhovanom **nástroji medzinárodného obstarávania**.

Európsky priemysel by nemal čeliť nekalej hospodárskej súťaži zo strany svojich svetových konkurentov, ktorí sa riadia inými normami alebo zásadami, napríklad v oblasti klímy. Nový **hlavný úradník pre presadzovanie práva v oblasti obchodu** bude pracovať na zlepšení dodržiavania a presadzovania našich obchodných dohôd a bude pravidelne podávať správy Európskemu parlamentu. Komisia navrhne, aby sa dodržiavanie Parížskej dohody stalo jedným zo základných prvkov všetkých budúcich komplexných obchodných dohôd.

Na zabezpečenie toho, aby dovážané výrobky boli v súlade s pravidlami EÚ, sú nevyhnutné aj posilnené colné kontroly.

Realizácia

- ↗ Do polovice roku 2020 bude predložená **Biela kniha o nástroji pre zahraničné subvencie**, v ktorej sa bude pozornosť venovať aj prístupu zahraničných subjektov k verejnému obstarávaniu a financovaniu EÚ.
- ↗ **Posilnenie globálnych pravidiel o priemyselných subvenciách** v rámci Svetovej obchodnej organizácie.
- ↗ Rýchle prijatie **nástroja medzinárodného obstarávania**.
- ↗ V roku 2020 prijatie **Akčného plánu colnej únie** na posilnenie colných kontrol vrátane legislatívneho návrhu o centrálnom elektronickom priečinku EÚ s cieľom umožniť plne digitálne colné konania na hraniciach.

3.3. Podpora priemyslu na ceste ku klimatickej neutralite

Vzhľadom na to, že Európa prechádza na klimatickú neutralitu, prejdú určité odvetvia väčšími a podstatnejšími zmenami než odvetvia iné. Energeticky náročné priemyselné odvetvia sú pre európske hospodárstvo nevyhnutné a opierajú sa o ne iné sektory. Modernizácia a dekarbonizácia energeticky náročných priemyselných odvetví musia byť preto najvyššou prioritou.

V rámci európskej zelenej dohody sa stanovuje cieľ vytvoriť nové trhy pre klimaticky neutrálne a obehové výrobky, ako sú oceľ, cement a základné chemikálie. Na to, aby Európa bola lídrom tejto zmeny, potrebuje nové priemyselné procesy a viac čistých technológií s cieľom znížiť náklady a zlepšiť pripravenosť na uvedenie na trh.

Komisia bude napríklad podporovať prelomové technológie v oblasti čistej ocele, ktoré povedú k **procesu výroby ocele s nulovými emisiami CO₂**. Inovačný fond v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami pomôže zaviesť ďalšie rozsiahle inovačné projekty na podporu ekologických výrobkov vo všetkých energeticky náročných odvetviach.

Nová **stratégia pre udržateľnosť chemikálií** pomôže lepšie chrániť ľudí a životné prostredie pred nebezpečnými chemikáliami a podporí inovácie v tomto odvetví s cieľom rozvíjať bezpečné a udržateľné alternatívy.

Európa musí riešiť aj udržateľnosť stavebných výrobkov a zlepšiť energetickú efektívnosť a environmentálne parametre budov. Pre prechod Európy na klimatickú neutralitu budú nevyhnutné **udržateľné zastavané územia**.

Pri narastajúcom tempe tohto prechodu musí Európa zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo. Návrh nového **Mechanizmu spravodlivej transformácie**⁷ zmobilizuje 100 miliárd EUR na zabezpečenie spravodlivej transformácie pre regióny s vysokými emisiami uhlíka, ktoré budú ďalej transformovať svoje odvetvia a hospodárstva.

Znižovanie emisií v priemysle bude závisieť od zásady **prvoradosti energetickej efektívnosti** a od bezpečnej a dostatočnej dodávky nízkouhlíkovej energie za konkurencieschopné ceny. To si bude vyžadovať plánovanie a investície do nízkouhlíkovej výroby, kapacít a infraštruktúry. Budeme potrebovať **strategickejší prístup k odvetviam energie z obnoviteľných zdrojov**, ako je napríklad energia na mori, a k dodávateľskému reťazcu, o ktorý sa opierajú. Prispieje to aj k výraznému zvýšeniu množstva elektrickej energie, ktorá sa vyžaduje v rámci dvojakej transformácie. To by malo byť podporené úsilím o lepšie prepojenie európskych elektrických sústav s cieľom zvýšiť bezpečnosť dodávok elektriny a začleniť viac obnoviteľných zdrojov energie.

V rámci toho sa budú musieť všetky nosiče energie vrátane elektriny, plynu a kvapalných palív účinnejšie využívať prepojením rôznych odvetví. Uvedené bude cieľom novej stratégie **inteligentnej sektorovej integrácie**, ktorá bude zahŕňať aj víziu Komisie v oblasti **čistého vodíka**. Prechod na klimatickú neutrálnosť sa podporí aj využívaním transeurópskych energetických sietí.

Osobitný dôraz by sa mal klásť aj na odvetvia udržateľnej a inteligentnej mobility. Tieto odvetvia musia a môžu stimulovať dvojaku transformáciu, podporovať konkurencieschopnosť priemyslu v Európe a zlepšiť prepojenosť. Týka sa to najmä automobilového, leteckého, vesmírneho, železničného a lodného priemyslu, ako aj alternatívnych palív a inteligentnej a prepojenej mobility.

Kľúčom k zabezpečeniu toho, aby sa odvetvia mobility EÚ udržali v celosvetovej technologickej špičke, je to, aby si zachovali prvenstvo v oblasti výskumu a inovácií, ako aj to, aby došlo k rýchlemu vybudovaniu potrebnej infraštruktúry a k masívnej podpore, a to aj pokiaľ ide o obstarávanie. Celý hodnotový reťazec tohto sektora musí pomôcť pri vytváraní nových medzinárodných noriem bezpečnej, udržateľnej, dostupnej, zabezpečenej a odolnej mobility. **Komplexná stratégia pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu** bude obsahovať komplexné opatrenia, ktoré pomôžu čo najviac využiť potenciál tohto odvetvia.

Ak pretrvávajú rozdiely v ambíciách na celom svete, Komisia v roku 2021 navrhne **mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach** s cieľom znížiť riziko úniku uhlíka, a to v plnom súlade s pravidlami WTO. Uvedené by sa malo podporiť aj posilnením našich súčasných nástrojov na boj proti úniku uhlíka.

⁷ COM(2020) 22 final.

Realizácia

- ↗ **Stratégia inteligentnej sektorovej integrácie**
- ↗ **Spoločný európsky dátový priestor v oblasti energetiky** využije potenciál údajov na zvýšenie inovačnej kapacity v odvetví energetiky.
- ↗ Spustenie **Platformy pre spravodlivú transformáciu** s cieľom ponúknuť technickú a poradenskú podporu regiónom a priemyselným odvetviám s vysokými emisiami uhlíka.
- ↗ **Stratégia EÚ v oblasti čistej ocele a Stratégia pre udržateľnosť chemikálií.**
- ↗ Preskúmanie **nariadenia o transeurópskej energetickej infraštruktúre.**
- ↗ Stratégia EÚ pre **energiu z obnoviteľných zdrojov na mori.**
- ↗ Komplexná stratégia pre **udržateľnú a inteligentnú mobilitu.**
- ↗ Iniciatíva „vlny renovácie“ v stavebníctve a **stratégia v oblasti zastavaných území.**
- ↗ **Mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach** na zníženie úniku uhlíka v plnom súlade s pravidlami WTO.

3.4. Budovanie hospodárstva s vyššou mierou obehovosti

Európsky priemysel musí v súlade s novou európskou stratégiou rastu, ktorá káže menej čerpať a viac vracieť, zohrávať vedúcu úlohu pri ekologickej transformácii. To znamená znížiť vlastnú uhlíkovú a materiálnu stopu a spraviť z obehovosti súčasť celého hospodárstva.

Preto musíme prejsť od starého modelu, podľa ktorého čerpáme suroviny, aby sme vyrobili výrobky, ktoré potom použijeme a zahodíme. Pomocou stimulovania priemyslu musíme **zásadne zmeniť spôsob, akým veci projektujeme, vyrábame, využívame a zbavujeme sa ich.**

Uplatnenie obehovejšieho prístupu povedie k čistejšiemu a konkurencieschopnejšiemu priemyslu, ktorý odľahčuje vplyv na životné prostredie, zmierňuje súťaž o obmedzené zdroje a znižuje výrobné náklady. **Obchodné dôvody sú rovnako dôležité ako dôvody ochrany životného prostredia a morálne dôvody.** Uplatňovanie zásad obehového hospodárstva vo všetkých sektoroch a odvetviach má potenciál vytvoriť do roku 2030 v celej EÚ 700 000 nových pracovných miest, z ktorých mnohé vzniknú v MSP.

Európskej únii sa už v tejto oblasti dobre darí a teraz by sa mala zamerať na upevnenie svojej výhody prvého ťahu. Tieto príležitosti má priemysel EÚ využiť pomocou súboru opatrení, ktorý sa predkladá v **novom akčnom pláne pre obehové hospodárstvo**⁸.

Jadrom tohto úsilia je nový **rámec udržateľnej produktovej politiky**, cez ktorý sa zavedú zásady udržateľnosti pre všetky výrobky, čo pomôže zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho priemyslu. Prednosť budú mať skupiny výrobkov s výrazným vplyvom a medzi opatreniami bude aj iniciatíva týkajúca sa jednotnej nabíjačky, iniciatíva v oblasti obehovej elektroniky, požiadavky udržateľnosti batérií a nové opatrenia v textilnom odvetví.

Akčný plán obsahuje aj opatrenia na **posilnenie postavenia spotrebiteľov, aby zohrávali aktívnejšiu úlohu v obehovom hospodárstve.** Spotrebiteľia by mali dostávať dôveryhodné a relevantné informácie, aby sa mohli rozhodnúť pre opätovne použiteľné, trvanlivé a opraviteľné výrobky. Komisia navrhne, ako zlepšiť práva a ochranu spotrebiteľov a v rámci toho bude pracovať aj na ich „práve na opravu“.

⁸ COM(2020) 98 final.

Verejné orgány vrátane inštitúcií EÚ by mali ísť príkladom a voliť si tovar, služby a práce šetrné k životnému prostrediu. Takéto **zelené obstarávanie** môže povzbudiť smerom k udržateľnej spotrebe a výrobe. Komisia v tejto oblasti navrhne ďalšie právne predpisy a usmernenia.

Realizácia:

- ↗ Súbežne s touto stratégiou prijatý **Akčný plán pre obehové hospodárstvo** vrátane nového rámca pre udržateľnú produktovú politiku.
- ↗ **Nový regulačný rámec pre udržateľné batérie.**
- ↗ **Stratégia EÚ pre textilné výrobky.**
- ↗ **Iniciatíva v oblasti obehovej elektroniky.**
- ↗ **Posilnenie postavenia spotrebiteľov**, aby vďaka lepším informáciám o výrobkoch a spotrebiteľským právam zohrávali aktívnu úlohu v obehovom hospodárstve.

3.5. V duchu priemyselnej inovácie

Za posledných päť rokov zaznamenal podiel európskych spoločností na globálnych výdavkoch na výskum a vývoj pokles, zatiaľ čo podiel USA a Číny sa zvýšil. Kľúčom k riešeniu tohto trendu bude uvoľniť investície do inovácií s vedomím, na čo sa chceme zamerať, a s nehateným prístupom na trh, aby sa využili efekty vyplývajúce z rozsahu. V tejto súvislosti by mali sa motivovať a podporovať MSP, aby inovovali a prinášali na trh nápady.

Celosvetové preteky v oblasti dvojakej transformácie sa budú v čoraz väčšej miere zakladať na špičkovej vede a na ovládaní hĺbkových technológií. V nadchádzajúcej fáze priemyselného vývoja sa fyzické, digitálne a biologické svety spoja. Ak chce byť Európa v popredí dvojakej transformácie, jadro jej priemyselnej stratégie musí spočívať v **stratégii priemyselnej inovácie**.

To tiež znamená, že pri zintenzívňovaní investícií do prevratne významného, prelomového výskumu a inovácií musíme akceptovať neúspech. To nám pomôže poučiť sa, prispôbiť sa a v prípade potreby zmeniť postup, aby sme mohli napredovať. Musíme zmeniť naše zmýšľanie neochotné riskovať a pripustiť zlyhanie. To sa musí odraziť vo všetkých oblastiach a **inovácia sa musí stať súčasťou našej tvorby politik**. V rámci zlepšovania právnej regulácie a strategického výhľadu sa postaráme o to, aby politiky podporovali inovácie.

Priemyselné odvetvia by mali byť vyzývané a motivované, aby si stanovili vlastné plány, ako dosiahnuť klimatickú neutralitu či napredovať v oblasti digitálnych technológií. Tomuto by mohol pomôcť špičkový výskum a zručnosti, ako aj podpora EÚ. Vďaka európskej zelenej dohode sa už tento prístup využil vo viacerých sektoroch. K podpore tohto procesu by mali v duchu tvorivej spolupráce a podnikavosti tejto stratégie prispieť **verejno-súkromné partnerstvá** s cieľom pomôcť priemyslu vyvinúť technológie, ktoré podobne úspešne ako priemyselné aliancie umožnia splniť ciele.

V roku 2021 začne plnohodnotne pracovať **Európska rada pre inováciu**, ktorá sa bude zameriavať aj na čo najlepšie využívanie silnej výskumnej základne Európy. Jej úlohou bude stanoviť technológie novej generácie, urýchliť ich komerčné uplatnenie a napomôcť, aby prispeli k rýchlemu rozširovaniu startupov.

Svoju úlohu musí zohrať aj jednotný trh, ktorý podporí inovácie, aby sa čo najviac využívali úspory z rozsahu, rýchlosti a pokrytia. Mali by sa povzbudzovať **miestne orientované inovácie a experimentovanie**. To by umožnilo regiónom vypracovať a otestovať nové riešenia s MSP a spotrebiteľmi, pričom by sa vychádzalo z ich miestnych charakteristík, silných stránok a špecifík. Tvorcovia a regulátori politik by mohli v praxi testovať nové technológie a riešenia, ktoré umožnia inovatívne obchodné modely.

Keď tieto riešenia prejdú testovaním a zlepšeniami, môžu sa rozšíriť na európske a celosvetové trhy, čím sa zabezpečí, že EÚ si zachová svoje popredné postavenie. Dobrou platformou, ktorú možno nadviazať, sú **centrá digitálnych inovácií**, ktoré slúžia podnikom ako jednotné prístupové miesta k testovaniu technológií.

Realizácia:

- Oznámenie o **budúcnosti výskumu a inovácií a o Európskom výskumnom priestore**, ktoré má za cieľ vytýčiť nový prístup k inovácii a zabezpečiť, aby sa rozpočet EÚ využíval s čo najväčším dosahom.
- **Verejno-súkromné partnerstvá** v rámci programu Horizont Európa.

3.6. Zvyšovanie zručností a rekvalifikácia

Konkurencieschopnosť priemyslu závisí od toho, nakoľko sa mu podarí získať a udržať si kvalifikovanú pracovnú silu. So nástupom dvojakej transformácie bude musieť Európa zabezpečiť, aby s ňou vzdelávanie a odborná príprava udržali tempo. Bude čoraz dôležitejšie, aby sa celoživotné vzdelávanie stalo realitou: len v nasledujúcich piatich rokoch si bude musieť zvýšiť kvalifikáciu alebo sa rekvalifikovať 120 miliónov Európanov.

Na tom vidno, aký význam majú zručností pre dvojakú transformáciu a aké príležitosti môžu ľuďom priniesť. Očakáva sa, že prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo vytvorí do roku 2030 viac ako milión nových pracovných miest a už dnes je v Európe milión voľných pracovných miest pre odborníkov v oblasti digitálnych technológií. 70 % spoločností zároveň uvádza, že odďalujú investície, pretože nevedia nájsť ľudí s vhodnými zručnosťami.

Od pracovníkov v priemysle si bude digitalizácia, automatizácia a pokrok v oblasti umelej inteligencie vyžadovať nevídaný posun v súbore ovládaných zručností. Preškoloňovanie a rekvalifikácia musia tvoriť významnú súčasť nášho sociálneho trhového hospodárstva. Naše systémy **vyššieho a odborného vzdelávania** a prípravy budú musieť trhu práce poskytovať väčší počet vedcov, inžinierov a technikov. Pri riešení potrieb trhu práce EÚ pomôže aj to, keď zlepšíme získavanie zručností a talentu zo zahraničia.

Európa by mala v globálnej súťaži o talenty zvýšiť investície do zručností a presadiť celoživotné vzdelávanie. To si bude vyžadovať kolektívne úsilie priemyslu, členských štátov, sociálnych partnerov a ďalších zainteresovaných strán v novom **„pakte pre zručnosti“**, ktorého cieľom je prispieť k zvyšovaniu a zmene kvalifikácie a uvoľneniu verejných a súkromných investícií do pracovnej sily. Pakt sa zameria na odvetvia, ktoré majú pre Európu vysoký potenciál rastu alebo prechádzajú najvýraznejšími zmenami. Podporou pre toto úsilie bude aj **európsky vzdelávací priestor**.

Takisto je zásadne dôležité, aby sme v priemysle dosiahli lepšiu rovnováhu medzi ženami a mužmi. To okrem iného znamená podporovať ženy pri štúdiu vedy, technológie, inžinierstva a matematiky, pri zvažovaní kariéry v oblasti technológií a investovaní do digitálnych zručností. Tým sa zároveň zlepši rodová rovnováha pri zakladaní a vedení podnikov.

Realizácia:

- ↗ Aktualizácia **programu v oblasti zručností pre Európu** v roku 2030 vrátane **odporúčania o odbornom vzdelávaní a príprave.**
- ↗ Začiatok činnosti **Európskeho paktu pre zručnosti.**
- ↗ Oznámenie o strategickom rámci pre **európsky vzdelávací priestor.**
- ↗ **Akčný plán digitálneho vzdelávania.**
- ↗ **Vykonávanie stratégie EÚ pre rodovú rovnosť** prijatej v marci 2020.

3.7. Investovanie a financovanie transformácie

K podpore konkurencieschopnosti priemyslu EÚ prispejú mnohé z budúcich programov EÚ, ako napríklad Horizont Európa, Digitálna Európa, Program pre jednotný trh, inovačný fond, InvestEU, Európsky sociálny fond, Európsky obranný fond a Vesmírny program EÚ, ako aj všetky európske štrukturálne a investičné fondy. Zásadný význam pre budúcnosť nášho priemyslu má rýchla dohoda o budúcom dlhodobom rozpočte.

V čase, keď sú verejné zdroje pod tlakom, budeme potrebovať nové spôsoby, ako uvoľniť súkromné investície. To znamená okrem iného vytvárať pákový efekt a kombinovať finančné prostriedky EÚ s členskými štátmi a ostatnými inštitucionálnymi partnermi, ako aj priťahovať súkromných investorov. InvestEU a Investičný plán pre európsku zelenú dohodu pomôžu odblokovať súkromné investície tam, kde je to potrebné. Dôležitú úlohu bude zohrávať Európska investičná banka a národné podporné banky.

Tam, kde trh zlyháva, je akútne dôležité mobilizovať súkromné investície a verejné financie, a to najmä pokiaľ ide o rozsiahle zavádzanie inovačných technológií. V tejto oblasti preukázal výsledky nástroj **dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu** (IPCEI). Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu umožnia členským štátom zhromažďovať finančné zdroje, rýchlo postupovať a prepojiť tých správnych aktérov v kľúčových hodnotových reťazcoch. Sú katalyzátorom investícií a v prípade zlyhania trhu umožňujú členským štátom financovať rozsiahle inovačné projekty cezhranične. Komisia na základe skúseností s nedávnymi dôležitými projektmi spoločného európskeho záujmu preskúma, ako možno skombinovať vnútroštátne a európske nástroje, aby sa zmobilizovali investície v celom hodnotovom reťazci, a zároveň sa v plnej miere dodržali príslušné pravidlá v oblasti financií a hospodárskej súťaže.

S cieľom pomôcť vyťažiť z tohto nástroja čo najviac zavedie Komisia v roku 2021 **revidované pravidlá štátnej pomoci pre dôležité projekty spoločného európskeho záujmu.** Cieľom tejto revízie je objasniť, za akých podmienok môžu projekty členských štátov v kľúčových odvetviach napredovať rýchlo a v prospech hospodárskej súťaže. To by malo zároveň pomôcť MSP, aby sa v plnej miere zapojili do budúcich projektov spoločného európskeho záujmu.

Takisto bude potrebné stimulovať investície do udržateľnosti hospodárskej súťaže v celom finančnom systéme. Významné kroky správnym smerom predstavujú nedávna dohoda o **taxonómii EÚ a európsky klimatický predpis**⁹, ktorý poskytuje dôležitú istotu.

Na základe tohto pokroku zavedie obnovená stratégia pre udržateľné financovanie jasné pravidlá s cieľom usmerňovať investorov k udržateľným investíciám. V neprestajnom úsilí o prehĺbvanie hospodárskej a menovej únie sa súčasťou nového **akčného plánu Komisie pre úniu kapitálových trhov** stane aj iniciatíva na posilnenie ochrany investícií v rámci EÚ a opatrenia na uvoľnenie rôznych zdrojov financovania pre európske podniky, najmä MSP. Stratégia pre oblasť digitálnych financií pomôže priniesť inovácie do oblasti finančných služieb, ktoré majú napomôcť šírenie nových služieb a obchodného modelu a riešenie nových rizík.

Realizácia:

- ↗ Spolupráca s Európskym parlamentom a Radou s cieľom zabezpečiť rýchle prijatie a plnenie **budúceho dlhodobého rozpočtu**.
- ↗ Zváženie možností koordinovaných investícií členských štátov a priemyslu vo forme nových **dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu** a nadviazania na prvé dôležité projekty spoločného európskeho záujmu v oblasti batérií a mikroelektroniky.
- ↗ Preskúvanie **pravidiel štátnej pomoci pre dôležité projekty spoločného európskeho záujmu** vrátane projektov energetickej transformácie.
- ↗ **Obnovená stratégia udržateľného financovania**.
- ↗ **Nová stratégia v oblasti digitálnych financií**.
- ↗ **Akčný plán pre úniu kapitálových trhov** v roku 2020 vrátane opatrení na podporu integrovaných kapitálových trhov a rozšírenia možností financovania pre občanov a podniky.

4. Posilnenie priemyselnej a strategickej autonómie Európy

Strategická autonómia Európy spočíva v znižovaní závislosti od iných krajín, pokiaľ ide o to, čo najviac potrebujeme: kritické suroviny a technológie, potraviny, infraštruktúru, bezpečnosť a ďalšie strategické oblasti. Poskytuje európskemu priemyslu príležitosť rozvíjať vlastné trhy, výrobky a služby, čo vedie k zvyšovaniu konkurencieschopnosti.

Európe sa darí v otvorenom investičnom prostredí, ktoré umožňuje iným, aby investovali do konkurencieschopnosti Európy. Zároveň však treba strategickejšie nahliadať riziká spojené so zahraničnými investíciami. Z hľadiska bezpečnosti a verejného poriadku ochráni záujmy Európy **rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií**¹⁰, ktorý sa začne v plnej miere uplatňovať v októbri 2020. Komisia predloží návrhy, ako tento nástroj ďalej posilniť.

Digitálna transformácia, bezpečnosť a budúca technologická nezávislosť Európy závisia od našich **strategických digitálnych infraštruktúr**. Nad rámec nedávnych opatrení Komisie v oblasti 5G a kybernetickej bezpečnosti EÚ vytvorí kritickú kvantovú komunikačnú infraštruktúru, pomocou ktorej sa má v najbližších 10 rokoch zaviesť na ochranu kľúčových

⁹ COM(2020) 80 final.

¹⁰ Nariadenie (EÚ) 2019/452.

digitálnych aktív EÚ a jej členských štátov certifikovaná bezpečná koncová infraštruktúra založená na kvantovej distribúcii kľúča.

Európska únia bude zároveň podporovať aj rozvoj kľúčových podporných technológií, ktoré sú strategicky dôležité pre priemyselnú budúcnosť Európy. Patria k nim robotika, mikroelektronika, vysokovýkonná výpočtová a dátová cloudová infraštruktúra, blockchain, kvantové technológie, fotonika, priemyselná biotechnológia, biomedicína, nanotechnológie, farmaceutiká, progresívne materiály a technológie.

Zásadný význam pre budúcnosť Európy majú európske odvetvia **obrany a vesmíru**. Rozdrobenosť obranného priemyslu však ohrozuje schopnosť Európy vybudovať novú generáciu kritických obranných spôsobilostí. To by mohlo viesť k oslabeniu strategickej zvrchovanosti EÚ a jej schopnosti konať ako garant bezpečnosti.

Európsky obranný fond pomôže vybudovať integrovanú základňu obranného priemyslu po celej EÚ. Jeho úlohou bude investovať do hodnotových reťazcov európskeho obranného priemyslu, uľahčovať cezhraničnú spoluprácu a podporovať otvorené a dynamické dodávateľské reťazce, ktoré zahŕňajú MSP a nové subjekty. Podporia sa z neho aj prevratné technológie, aby mohli spoločnosti viac riskovať. Zásadne dôležité bude zosúladiť činnosť fondu s ostatnými iniciatívami v oblasti obrany.

Priemyselnú základňu Európy môžu posilniť aj **vesmírne technológie, údaje a služby**, ktoré podporia rozvoj inovačných výrobkov a služieb vrátane nových špičkových inovačných technológií.

Obranný a vesmírny priemysel čelí v meniacom sa geopolitickom kontexte bezprecedentnej celosvetovej konkurencii a v súvislosti s novými rýchlo sa rozvíjajúcimi technológiami a príchodom nových hráčov sa stretáva s novými príležitosťami. Európska únia bude vo svojich programoch hľadať **synergie medzi civilným, vesmírnym a obranným priemyslom**, ktoré jej umožnia účinnejšie využívať zdroje a technológie a vytvárať úspory z rozsahu.

V kontexte prechodu európskeho priemyslu na klimatickú neutrálnosť by sa malo prestať spoliehať na dostupné fosílna palivá a preorientovať sa na neenergetické suroviny, z ktorých mnohé dovážame zo zahraničia a o ktoré je čoraz intenzívnejšia celosvetová hospodárska súťaž. Túto závislosť pomôže znížiť podpora recyklácie a využívania druhotných surovín.

Predpokladá sa, že dopyt po **surovinách** sa do roku 2050 zdvojnásobí a diverzifikácia zdrojov tak nadobudne kľúčový význam pre bezpečnosť dodávok do Európy. Kritické suroviny sú zásadne dôležité aj pre trhy v oblastiach ako elektromobilita, batérie, energia z obnoviteľných zdrojov, farmaceutický priemysel, letectvo, obrana a digitálne aplikácie.

Pre bezpečnosť a autonómiu Európy v dnešnom svete je rovnako dôležitý prístup k medicínskym výrobkom a liekom. Vznikne **nová farmaceutická stratégia EÚ**, ktorá sa zameria na fyzickú a cenovú dostupnosť liekov a udržateľnosť a bezpečnosť ich dodávok. Potvrdili to nedávne udalosti spojené so šírením ochorenia spôsobeného koronavírusom 2019 (COVID-19).

Realizácia:

- ↪ **Opatrenia v nadväznosti na oznámenie o zavádzaní 5G¹¹ a odporúčanie o kybernetickej bezpečnosti sietí 5G¹².**
- ↪ **Akčný plán pre synergie medzi civilným, obranným a vesmírnym priemyslom**, a to aj na úrovni programov, technológií, inovácie a startupov.
- ↪ **Nová farmaceutická stratégia EÚ** v roku 2020 vrátane opatrení na zabezpečenie dodávok a inovácií pre pacientov.
- ↪ Akčný plán týkajúci sa **kritických surovín** vrátane opatrení v záujme rozšírenia medzinárodných partnerstiev v oblasti prístupu k surovinám.

5. Spájame súvislosti: partnerský prístup k riadeniu

Európsky priemysel musí využívať svoje špecifiká a silné stránky: integrálnosť naprieč hodnotovými reťazcami a hranicami, rozmanitosť, tradície a ľudí. V čase, keď naberá tempo dvojaká transformácia a zostruje sa celosvetová súťaž, mení sa aj európsky priemysel. Súčasťou tohto vývoja sú čoraz väčšie prepojenia medzi rôznymi produktmi a službami v rôznych odvetviach.

Európa sa musí zamerať na konkrétne technológie, ale zároveň aj pozorne sledovať príležitosti a výzvy, ktorým čelia **priemyselné ekosystémy**. Tieto ekosystémy zahŕňajú všetky subjekty pôsobiace v hodnotovom reťazci: od najmenších podnikov až po tie najväčšie, od akademickej obce po výskum, od poskytovateľov služieb k dodávateľom. A každý z nich má osobité vlastnosti.

V nadväznosti na úsilie priemyselného okrúhleho stola na vysokej úrovni Priemysel 2030, strategického fóra pre dôležité projekty spoločného európskeho záujmu a ďalších orgánov bude Komisia systematicky analyzovať rôzne ekosystémy a **posúdi rôzne riziká a potreby priemyslu**, ktorý sa v čase zvýšenej svetovej konkurencie vydal na cestu dvojaké transformácie. Bude sa zaoberať rôznymi otázkami vrátane výskumných a inovačných zručností, úlohy MSP a veľkých podnikov, ako aj akýchkoľvek vonkajších tlakov alebo závislostí.

Pri tejto analýze bude Komisia úzko spolupracovať s inkluzívnym a otvoreným **priemyselným fórom** pozostávajúcím zo zástupcov priemyslu vrátane MSP, veľkých podnikov, sociálnych partnerov, výskumných pracovníkov, členských štátov a inštitúcií EÚ. V prípade potreby budú odborníci z konkrétnych odvetví vyzvaní, aby sa podelili o svoje znalosti.

Z tejto analýzy môže vyplývať, že niektoré ekosystémy si budú z dôvodu svojej osobitej povahy alebo potrieb vyžadovať špeciálnu, na mieru šitú podporu. Takáto podpora by mohla mať podobu regulačných opatrení, vďaka ktorým sa uvoľnia finančné prostriedky alebo sa optimálne využijú nástroje na ochranu obchodu. Tak by vznikol **osobitný súbor nástrojov**. V spolupráci s Európskym parlamentom a Radou sa bude priebežne monitorovať pokrok.

V prípadoch, keď sa to uzná za potrebné, by mohol byť vhodným nástrojom prístup založený na **priemyselných alianciách**, ktorý sa už ukázal ako prínosný v oblasti batérií, plastov a mikroelektroniky. Európskej aliancii pre batérie sa podarilo dostať EÚ do pozície

¹¹ COM(2020) 50 final.

¹² C(2019) 2335 final.

priemyselného lídra v tejto kľúčovej technológii. Aliancie môžu usmerňovať prácu a pomáhať financovať rozsiahle projekty s pozitívnym presahom po celej Európe. S cieľom pomôcť odstrániť prekážky brániace inováciám a zlepšiť súdržnosť politik pritom môžu využívať znalosti MSP, veľkých spoločností, výskumníkov a regiónov.

Najlepším príkladom toho, kde to môže mať skutočnú pridanú hodnotu, je čistý vodík. Má prevratný charakter a vyžaduje si lepšiu koordináciu v celom hodnotovom reťazci. V tomto duchu Komisia čoskoro navrhne **novú Európsku alianciu pre čistý vodík**, ktorá by spájala investorov s vládnymi, inštitucionálnymi a priemyselnými partnermi. Aliancia bude na základe doterajšej práce identifikovať technologické potreby, investičné príležitosti a regulačné prekážky a činitele. Budúce aliancie by mali **zahŕňať aj nízkouhlíkové priemyselné odvetvia, priemyselné cloudy a platformy a suroviny**.

Realizácia:

- Po vzore úspešných priemyselných aliancií začne svoju činnosť nová **Európska aliancia pre čistý vodík**. Keď budú pripravené, mohli by nasledovať aliancie pre nízkouhlíkový priemysel, pre priemyselné cloudy a platformy a pre suroviny.
- Komisia dôkladne preskúma a **zanalyzuje potreby priemyslu a identifikuje ekosystémy, ktoré potrebujú individuálny prístup**.
- Na podporu toho úsilia sa do septembra 2020 sa zriadi inkluzívne a otvorené **priemyselné fórum**.

6. Záver

Táto stratégia vytvára základ pre priemyselnú politiku, ktorá bude podporovať dvojakú transformáciu, zvyšovať globálnu konkurencieschopnosť priemyslu EÚ a upevňovať strategickú autonómiu Európy.

Vzhľadom na významné sociálne dôsledky budúcich zmien bude zásadne dôležitý dialóg so sociálnymi partnermi a občianskou spoločnosťou. Dôležitým podujatím Komisie, ktoré spája všetkých aktérov, budú aj naďalej výročné **Dni priemyslu**. Komisia navrhne, aby predsedníctvo Rady a zainteresované členské štáty usporadúvali Dni priemyslu vo vlastných krajinách.

V úsilí o lepšie politické osvojenie tejto stratégie Komisia navrhne, aby pokrok pri jej napĺňaní nepretržite sledovala Rada pre konkurencieschopnosť a Európsky parlament. Bude sa tak diať prostredníctvom pravidelného monitorovania vykonávania stratégie a analýzy súboru kľúčových ukazovateľov výkonnosti.

Európa bude môcť optimálne využiť priemyselnú transformáciu, len ak EÚ, jej členské štáty a regióny, priemysel, MSP a všetky ostatné príslušné zainteresované strany prijímú spoločný záväzok v obnovenom partnerstve. Príležitosť podporiť toto obnovené partnerstvo na základe spoločnej vízie a cieľov ponúka Európska rada v marci 2020.